

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 26Co/15/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119210360
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Pilek
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4119210360.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Pileka a členov senátu JUDr. Romana Greguša a JUDr. Mareka Olekšáka, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom: B. XXX, XXX XX B., zastúpenej: BOĽOŠ & PARTNERS s.r.o., so sídlom: Horná 23, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 866 261, proti žalovanému: MJM STAV s.r.o., so sídlom: Malý Báb 542, 951 34 Báb, IČO: 46 898 778, zastúpenému: Advokátska kancelária CIMMERMANN, s.r.o., so sídlom: Piaristická 1, 949 01 Nitra, IČO: 50 472 305, o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 36C/70/2019 – 272 zo dňa 20. júla 2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 36C/70/2019 – 272 zo dňa 20. júla 2023 v napadnutej časti potvrdzuje.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % na účet právneho zástupcu žalobkyne do 3 dní od doručenia rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenu Okresnému súdu Nitra dňa 09.09.2019 domáhala od žalovaného zaplatenia sumy 50.000 eur ako náhrady nemajetkovej ujmy. Uviedla, že dňa 14.09.2017 došlo v areáli staveniska na ulici C. B. v obci B., na ktorom bola realizovaná stavba označená ako „separovaný zber komunálneho odpadu v obci B.“ (ďalej aj len ako „stavba“), k tragickému úmrtiu D. B., ktorý na danom mieste podľahol rozsiahlym zraneniam spôsobeným padajúcim múrom, v tom čase tvoriacim časť stavby realizovanej žalovaným na základe zmluvy o dielo zo dňa 04.07.2017, uzavretej medzi Obcou B., vystupujúcou v právnom postavení objednávateľa a žalovaným, vystupujúcim v právnom postavení zhotoviteľa. S ohľadom na všetky okolnosti úmrtia D. B. bolo na základe trestného oznámenia vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Nových Zámkoch, odboru kriminálnej polície (ďalej aj len ako „ORPZ Nové Zámky“) začaté trestné konanie (pôvodne vedené voči neznámemu páchatelovi) za prečin usmrtenia, ktoré bolo v čase podania žaloby vedené na ORPZ Nové Zámky pod sp. zn. ČVS: ORP-817/1-VYS-NZ-2017 (ďalej aj len ako „trestné konanie“). V trestnom konaní bol z prečinu usmrtenia D. B. obvinený E. B., ktorý ako konateľ žalovaného a stavbyvedúci podcenil riziká vyplývajúce z nesplnenia požiadaviek na zabezpečenie staveniska stavby, vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov a ako osoba zodpovedná za ich dodržiavanie svojim nedostatočným zabezpečovaním starostlivosti o oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, nedostatočným metodickým riadením činnosti žalovaného stav vykonávajúcej realizáciu stavby na základe zmluvy o dielo, ktorá starostlivosť mu vyplývala z popisu jeho činnosti vykonávanej pre žalovaného, funkcie a zo všeobecne záväzných právnych predpisov, pričom v dôsledku porušení respektíve zanedbaní povinností, došlo dňa 14.09.2017 v čase okolo 18:42 hod. na stavenisku stavby pod vplyvom nárazového vetra k zrúteniu múru dlhého päť a vysokého tri metre, ktorý bol v zmysle vyšetrovania vykonaného v

trestnom konaní vybudovaný nedôsledne a nevhodnou kombináciou materiálov a v dôsledku ktorého zrútenia utrpel D. B. zranenia nezlučiteľné so životom. Zároveň bol obvinený aj F. D. G., ktorý pôsobil ako stavbyvedúci na stavbe. Právny základ žaloby odôvodnila § 11, 13, 420 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Z výsledkov vyšetrovania vykonaného v trestnom konaní vyplývalo, že neoprávnený zásah do osobnosti žalobkyne, ku ktorému došlo v dôsledku tragickej udalosti, bol následkom porušenia respektíve zanedbania zákonných povinností, vykonaný E. B. a F. D. G.. Keďže E. B. a F. D. G. boli osobami vykonávajúcimi činnosti priamo súvisiace s realizáciou stavby pre žalovaného a teda boli osobami použitými žalovaným pri realizácii stavby v zmysle zmluvy o dielo, žalobkyňa s prihliadnutím na zásadu, v zmysle ktorej sankcie podľa § 13 Občianskeho zákonníka postihujú právnickú osobu, ktorej sa takýto zásah pripočíta, ako aj s ohľadom na ustálenú rozhodovaciu súdnu prax, nesmerovala túto žalobu voči E. B. a F. D. G., ale voči žalovanému. Žalobkyňa za neoprávnený zásah označila tragickú udalosť, pri ktorej došlo k úmrtiu D. B., jej jediného syna, s ktorým trvale žila v spoločnej domácnosti. Úmrtím D. B. bolo dotknuté právo žalobkyne na súkromný a rodinný život ako jedno z hlavných osobnostných práv. S ohľadom na rozsah porušenia práv žalobkyne na ochranu osobnosti spôsobeného protiprávnym konaním s neodstrániteľnými následkami, ako aj s ohľadom na dôsledky, ktoré boli u nej vyvolané smrťou jej syna D. B. (citová ujma spočívajúca v pocitoch úzkosti, smútku a šoku zo smrti svojho dieťaťa), žalobkyňa ustálila výšku nemajetkovej ujmy, ktorá jej bola spôsobená, na sumu vo výške 50.000 eur. Uvedená suma by do istej miery mohla predstavovať finančné zadosťučinenie, kompenzujúce emocionálne útrapy žalobkyne spôsobené smrťou syna.

2. Okresný súd Nitra ako súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 36C/70/2019 – 272 zo dňa 20. júla 2023 (ďalej aj len „napadnutý rozsudok“) tak, že vo výroku I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 eur, vo výroku II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol a vo výroku III. priznal žalobkyňi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

3. Súd prvej inštancie napadnutý rozsudok odôvodnil tým, že sa v rámci dokazovania oboznámil s listinnými dôkazmi, ktoré predložili strany sporu, a to o najmä: zmluvou o dielo vrátane rozpočtu, uzneseniami OR PZ v Nových Zámkoch, znaleckým posudkom č. 10-24/2017, rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky, uznesením Krajského súdu v Nitre, výpisom z obchodného registra žalovaného, lekáorskými správami žalobkyne, listami syna, výsluchom žalobkyne. Následne dospel k záveru, že medzi stranami sporu bolo nesporné, že dňa 14.09.2017 došlo k tragickej udalosti, v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu syna žalobkyne ako aj to, že E. B., v tom čase konateľ žalovaného, bol v rámci trestného konania právoplatne odsúdený za prečin usmrtenia. Žalobkyňa bola podľa súdu prvej inštancie aktívne vecne legitimovaným subjektom a žalovaný bol pasívne vecne legitimovaným subjektom podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, kedy odsúdení boli osobami vykonávajúcimi činnosti, ktoré priamo súviseli s realizáciou stavby. Nárok žalobkyne čo do základu nebol taktiež medzi stranami sporný, žalovaný mal námietky voči výške uplatnenej nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 eur. V nadväznosti na predmet sporu súd prvej inštancie okrem teoretických predpokladov na priznanie náhrady za nemajetkovú ujmu uviedol, že z vykonaného dokazovania mal výpoveďou žalobkyne preukázané, že v tomto prípade vzťah matky k synovi a naopak bol výnimočne nadštandardný. Žili jeden pre druhého, boli veľmi citovo naviazaní na seba navzájom, vo všetkom si pomáhali a boli si vzájomnou oporou, pričom žalobkyňa ako matka vychovávala syna výlučne sama. V čase nehody mal D. XX rokov a žalobkyňa cez XX rokov. Život mal pred sebou, žalobkyňa sa v ňom videla, vo všetkom ho podporovala. Žalobkyňa so svojim synom viedla spoločnú domácnosť, jej trauma je o to väčšia, že prišla o svojho jediného syna, najbližšiu osobu v jej živote. Trauma zo smrti syna je v jej živote prakticky neodstrániteľná. Podľa názoru súdu prvej inštancie, v dôsledku tragickej smrti syna došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného dieťaťa, čím je žalobkyňa aj do budúcnosti ochudobnená o rodinný život. V dôsledku tejto udalosti sa žalobkyňa veľmi zmenila, stala sa z nej psychiatrická pacientka, navštevovala psychológa. D. bol pre žalobkyňu ako jeho matku všetkým na svete. Preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že sú splnené podmienky pre vyhovieť žalobe v celom jej rozsahu ohľadne samotného základu nároku, teda nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy.

4. Súd prvej inštancie po ustálení základu nároku žalobkyne ďalej sústredil svoje dokazovanie na samotnú výšku nemajetkovej ujmy. V rámci konania dospel k záveru, že ide o mimoriadny zásah do osobnostných práv žalobkyne. Ako rodina mali medzi sebou nadštandardné vzťahy, keďže sa jednalo o jediné dieťa žalobkyne, ktoré bolo pre ňu všetkým. Žalobkyňa ako matka D. sa po jeho smrti veľmi zmenila, uzavrela sa do seba, nemala chuť, ale ani vôľu komunikovať s ostatnými ľuďmi a svojej práce, ktorú ako tlmočnica dovtedy vykonávala, sa musela vzdať. Našla si prácu z domu a to jej vyhovuje. Je to úplný opak toho, čo predtým robila, keďže pracovala aj v zahraničí, kde s ňou chodil aj jej syn,

pokiaľ bol žiakom základnej školy. Spolu veľa cestovali a jediný okamih zmenil jej život od základov. Smúti stále za synom (aj v rámci výpovede plakala, poznámka súdu) a jej myšlienky smerujú len k nemu a to i napriek tomu, že k tragickej udalosti došlo v roku 2017. Zachovala si všetky diplomy, pozdravy, darčeky od D. (mala ich so sebou aj na pojednávaní) a pri poukazovaní na tieto veci od milovaného syna sa tiež neubránila slzám. Podľa súdu prvej inštancie je nepochybné, že smrťou D. došlo k narušeniu celistvosti rodiny, ktorá sa rozpadla a žalobkyňa zostala sama, len so svojou mamou, ktorá tiež smrťou vnuka trpí. Tragickou smrťou syna, ktorý zomrel vo veku XX rokov, došlo k nesmierne závažnej ujme spočívajúcej v strate milovanej osoby. Ochudobnenie rodinného života žalobkyne je dané aj do budúcnosti a citová strata je spojená so stratou lásky, radosti zo syna, ktorý v rodine predstavoval osobu, ktorá vnášala život a veselosť do ich denného prežívania. Žalobkyňa sa istým spôsobom odpútala od reality a lípne na spomienkach a viaže sa na veci, ktoré patrili, alebo súviseli s maloletým D., čoho dôkazom je zhromažďovanie vecí, ktoré mu patrili. V prípade žalobkyne súd prvej inštancie konštatoval veľmi silné a intenzívne citové prepojenie so zomrelým synom, keďže vzťah matky a syna je podľa neho možné kvalifikovať ako jeden z najsilnejších a v danom prípade je tento ešte umocnený tým, že sa jednalo o jediné dieťa žalobkyne, ktorého mala v mladom veku. U rodiča ide jednoznačne o mimoriadny zásah do jeho osobnostných práv. Trauma sa prejavila aj v širšom živote žalobkyne, v dôsledku straty syna sa uzavrela, prestala spoločensky žiť, cestovať, venuje sa len psom, ktorých si kúpila a záhrade okolo domu. Žalobkyňa sa nedokázala vyrovnáť so stratou syna, musela vyhľadať aj odbornú pomoc, čo mal súd prvej inštancie preukázané lekáorskými správami. Vzhľadom na to, že jej medikamentná liečba spôsobovala iné zdravotné ťažkosti, našla pomoc v akupunktúre, ktorá odbúravala jej problémy.

5. Pri určovaní výšky peňažného zadosťučinenia súd prvej inštancie prihliadol na intenzitu vzťahov žalobkyne k zomrelému D., na vek žalobkyne ako pozostalej, vek zomrelého, prípadné poskytnutie inej satisfakcie, postoj žalovaného (či prejavil ľútosť, či sa ospravedlnil), dopad udalosti do sféry žalovaného, známe majetkové pomery žalovaného, pričom kľúčovou bola najmä kvalita vzájomných vzťahov zomrelého D. k matke. Súd prvej inštancie na všetky uvedené skutočnosti prihliadol v súlade s princípom spravodlivosti a opieral sa o dôkazy a z nich zistené skutkové okolnosti, najmä výsluch žalobkyne, a tiež vyjadrenie žalovaného, ktorého štatutárny zástupca bol v trestnom spise v postavení odsúdeného. V prípade matky ako rodiča mal súd prvej inštancie za to, že sú splnené podmienky na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to vo výške 30.000 eur. Nezvratná deštrukcia medziľudských väzieb je podľa neho nepochybná, pričom smrť dieťaťa predstavuje pre rodiča vždy mimoriadny zásah do jeho osobnostných práv, preto mimoriadnosť zásahu nie je potrebné dokazovať. Výška peňažného zadosťučinenia, t. j. 30.000 eur je podľa súdu prvej inštancie v danom prípade akceptovateľná. Napriek tomu, že žalobkyňa požadovala sumu 50.000 eur a poukázala na rozhodnutia súdov, ktorými bola priznaná aj vyššia suma nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie dospel k záveru, že suma 30.000 eur je akceptovateľná aj pri zohľadnení princípu proporcionality. Žalobkyňou uvádzané rozhodnutia sú podľa súdu prvej inštancie skutkovo iné, špecifické, preto z nich súd pri svojom rozhodovaní nevychádzal a ani ich nevzal do úvahy pri porovnávaní v rámci rozhodovania o výške nemajetkovej ujmy. Po individuálnom zvážení tohto konkrétneho prípadu súd prvej inštancie dospel k záveru, že uplatnený nárok žalobkyne je dôvodný vo výške 30.000 eur, tento je plne v súlade so zákonom a nevymyká sa ani rozhodovacej činnosti v obdobných prípadoch. Súd prvej inštancie prihliadol aj na vek maloletého D., ktorý v čase nehody mal XX rokov, navštevoval strednú školu, teda bol vo veku, kedy bol vo veľkom rozsahu svojím životom odkázaný na matku ako rodiča a ňou poskytované hmotné aj nehmotné zabezpečenie. Rovnako súd prvej inštancie prihliadol na vek žalobkyne v čase nehody (matka XX rokov), ktorá v podstate v mladom produktívnom veku, sa vďaka nešťastnej tragickej udalosti dostala mimo spoločenského diania, uzavrela sa do svojho smútenia a prežíva upínaním sa na spomienky na svojho jediného syna.

6. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy a skúmaní proporcionality súd prvej inštancie poukázal napr. na Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj len „NS SR“) sp. zn. 4Cdo/139/2011 zo dňa 30.10.2012, rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/330/2012 zo dňa 02.10.2013, rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, spisová značka 6Co/14/2022 zo dňa 22.04.2022, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 26.11.2019 vo veci Kapko proti Slovenskej republike, rozsudok Krajského súdu v Bratislave, spisová značka 5Co/14/2020 zo dňa 25.02.2020, rozsudok Krajského súdu v Košiciach, spisová značka 2Co/51/2019 zo dňa 27.02.2020, rozsudok Krajského súdu v Bratislave, spisová značka 4Co/470/2011 zo dňa 20.02.2013. Pritom však zároveň uviedol, že ani žiadne z posudzovaných rozhodnutí, kedy bola spôsobená smrť, nie je absolútne totožné s prípadom žalobkyne v tomto konaní, každé má svoje špecifiká a nie je možné traumy ktorýchkoľvek poškodených posudzovať úplne jednotne (intenzita vzťahov, odkázanosť, starostlivosť, vek zomrelého, vek poškodeného, majetkové pomery, poskytnutie inej satisfakcie, postoj žalovaného, miera jeho zavinenia...). V neposlednom rade je

nepochybné, že emočné ladenie a prežívanie strát je výsostne individuálnou záležitosťou každého človeka.

7. Pokiaľ ide o pomery na strane žalovaného, súd prvej inštancie uviedol, že ide o právnickú osobu, ktorá podniká v rôznych oblastiach. Počas tragickej udalosti bol konateľom spoločnosti E. B., ktorý bol odsúdený v rámci trestného konania za prečin usmrtienia. Žalovaný v konaní namietal uplatnený nárok čo do výšky a to nielen z dôvodu neprimeranosti, ale aj z dôvodu likvidácie žalovaného. Súd prvej inštancie poukázal na to, že nepriaznivé majetkové pomery na strane žalovaného preukázané neboli, pričom žalovaný v tomto smere súdu nenavrhol žiadne dokazovanie. Z verejne dostupných údajov zistil, že žalovaný je v podnikaní úspešný, obrat spoločnosti sa zvyšuje postupne od roku 2019. Priznanie sumy 30.000 eur neznamena pre žalovaného likvidačný stav, podľa súdu prvej inštancie žalovaný ani žiadnym spôsobom nenavrhol a ani nepreukázal skutočnosť, že by nebol schopný túto sumu a ani inú sumu plniť. Samotná spoločnosť pôsobí na trhu od roku 2013, t. j. nejde o spoločnosť, ktorá by len začala vykonávať podnikateľskú činnosť; dokonca počas svojej doterajšej existencie aj rozširovala predmet činnosti (2x, v roku 2018 a 2020).

8. Vo vzťahu k výroku III. o trovách konania súd prvej inštancie uviedol, že rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Vo vzťahu k uplatneniu nemajetkovej ujmy bola žalobkyňa úspešná čo do základu nároku. Preto jej súd priznal voči žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Ďalej uviedol, že CSP nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (možnosť priznania plnej náhrady trov konania, ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu). Zásadu úspechu vo veci bolo potrebné podľa neho uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Priznanie plnej náhrady trov konania je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Žalobkyňa je podľa súdu prvej inštancie nevyhnutné považovať za plne procesne úspešnú, ak mala plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jej procesného úspechu závisela od úvahy súdu. Pokiaľ teda žalobkyňa bola v predmetnej veci týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy v základe úspešná, je treba priznať úspech žalobkyni v plnom rozsahu. Takýto záver posúdil Ústavný súd SR ako ústavne konformný a udržateľný (uznesenie IV. ÚS 71/2019-12 zo dňa 07.02.2019). Obdobne nárok na náhradu trov konania posudzoval aj Krajský súd v Nitre (uznesenie č. k. 25Co/148/2018 - 1266, č. k. 9Co/267/2018 - 307). Strany sporu v priebehu konania nenavrholi a ani súd prvej inštancie nezistil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by mal prípadne postupovať podľa § 257 CSP a náhradu trov konania žalobkyni nepriznať.

9. Proti uvedenému rozsudku podal žalovaný v rozsahu výroku I. a III. napadnutého rozsudku odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Uviedol, že rozsudok považuje za nesprávny z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 365 ods. 1 písm. f) CSP].

10. V odôvodnení odvolania žalovaný uviedol, že priznaná suma nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká v porovnaní s možnosťami žalovaného na jej úhradu. Priznaná náhrada musí podľa neho spĺňať požiadavku primeranosti a nemala by mať pre žalovaného likvidačný charakter, a rovnako nemôže znamenať neprimerané obohatenie na strane žalobkyne. Podľa názoru žalovaného má výška nemajetkovej ujmy plniť výchovný a nie likvidačný charakter a má zohľadniť okolnosti, za ktorých došlo k vzniku škody. Aplikačná prax považuje za nespornú a prioritnú satisfakčnú funkciu, za ktorou je optimálne vyváženie a zmiernenie následkov zásahu. Vzhľadom na to, že náhrada nemajetkovej ujmy má plniť prevenčnú funkciu, teda ide o nástroj, ktorý má plniť predovšetkým prevenčnú funkciu vo vzťahu k osobe, resp. spoločnosti, ktorá zasiahla do práv, mal za to, že v tomto konaní by bola prevenčná funkcia smerom k žalovanému naplnená aj určením nižšej peňažnej náhrady v prospech žalobkyne. Z prevenčnej funkcie vyplýva, že súd by mal predovšetkým zvažovať okolnosti na strane rušiteľa, teda žalovaného, jeho subjektívnu stránku, a to najmä príčiny, ktoré viedli žalovaného k zásahu, jeho intenzitu, trvanie, možnosť recidívy a pod. V tejto súvislosti uviedol, že v trestnom konaní sa jednalo o nedbanlivostný trestný čin, ktorý nebol spôsobený priamym úmyslom žalovaného, resp. jeho bývalého štatutára. Potreba finančnej satisfakcie by mala podľa neho narastať v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu, teda žalovaného, pretože vyššia miera zavinenia je vždy neoprávnenosťou zásahu do osobnostných práv zosilnená. V uvedenom prípade má náhrada nemajetkovej ujmy plniť satisfakčnú a prevenčnú funkciu a nie aj sankčnú, nakoľko sankčná funkcia bola naplnená uloženým trestom rozsudku Okresného súdu Nové

Zámky, sp. zn. 2T/117/2019. Záverom poukázal na rozhodnutia iných súdov v obdobných prípadoch: (i) rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 9Co/51/2019, v ktorom súd priznal matke za smrť dcéry náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 21.000 eur, (ii) rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 5Co/264/2017, v ktorom súd priznal matke za smrť dcéry náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur proti dvom žalovaným, pričom splnením povinnosti jedného z nich zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého z nich.

11. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa prostredníctvom právneho zástupcu tak, že žalovaný vo svojom odvolaní vôbec neuvádza, dôležitosť respektíve pravdivosť ktorého dôkazu mala byť pri vydaní napadnutého rozsudku vyhodnotená nesprávne a ani netvrdí porušenie pravidiel formálnej logiky zo strany súdu prvej inštancie. Žalobkyňa je preto názoru, že žalovaný svoje odvolanie s ohľadom na ním vymedzený odvolací dôvod náležite neodôvodnil. Odvolací súd je pritom viazaný práve rozsahom a dôvodmi odvolania čím sa obmedzuje jeho právomoc pri preskúmaní rozhodnutia. Preto v prípade, ak žalovaný uviedol ako odvolací dôvod nesprávne zistenie skutkového stavu na základe vykonaného dokazovania v súdnom konaní a súčasne v rámci odôvodnenia odvolania nekonkretizoval dôkazy, ktoré by mali byť nesprávne vyhodnotené a ani netvrdil porušenie zásad formálnej logiky, možno podľa neho konštatovať, že žalovaný formuláciou odvolania znemožnil preskúmanie rozsudku v odvolacom konaní v rozsahu ním vymedzeného odvolacieho dôvodu. Žalovaný v odvolaní podľa žalobkyne tvrdí len neprimeranosť priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v porovnaní s možnosťami žalovaného na jej úhradu, pričom poukazuje na výchovný charakter inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy. Argumentácia žalovaného podľa názoru žalobkyne žiadnym spôsobom nepreukazuje takú skutkovú vadu rozsudku, pre ktorú by bolo možné považovať odvolanie za dôvodné. Žalobkyňa berúc na zreteľ odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktoré možno bezpochyby označiť za zrozumiteľné a presvedčivé, zastáva názor, že napadnutý rozsudok a ani súdne konanie netrpí žiadnou vadou. Žalobkyňa v reakcii na tvrdenia žalovaného o neprimeranosti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy s ohľadom na možnosti jej zaplataenia uviedla, že s ohľadom na hospodárske výsledky žalovaného, ktorého celkové výnosy za obdobie predchádzajúcich troch rokov presahujú hranicu C. E. eur, pričom za účtovné obdobie roku 2022 žalovaný dosiahol výnosy vo výške X,XX E. eura a účtovná hodnota majetku žalovaného za účtovné obdobie roku 2022 zodpovedala sume XXX.XXX eur je viac než zrejme, že zaplataenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške priznanej napadnutým rozsudkom, tzn. 30.000 eur, nemôže a ani nebude mať pre žalovaného likvidačný charakter. Tvrdenia žalovaného o likvidačnom charaktere priznanej náhrady nemajetkovej ujmy uvedené v odvolaní tak podľa žalobkyne neobstoja popri skutkovom stave vyplývajúcom z jeho vlastnej účtovnej evidencie, ktorý bol v rámci dokazovania v súdnom konaní bezpochyby zistený správne.

12. Podľa Čl. 8 CSP, strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

13. Podľa Čl. 11 ods. 4 CSP, súd pri rozhodovaní berie do úvahy len skutočnosti, ktoré vyšli najavo v tomto konaní, ak nejde o skutočnosti všeobecne známe alebo o skutočnosti ustanovené zákonom.

14. Podľa Čl. 15 ods. 1 CSP, dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon.

15. Podľa § 154 CSP, prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

16. Podľa § 191 ods. 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

17. Podľa § 378 ods. 1 CSP, na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

18. Podľa § 379 ods. 1 CSP, odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak

- a) od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý,
- b) ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov,
- c) určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

19. Podľa § 380 ods. 1 CSP, odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

20. Podľa § 383 CSP, odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

21. Podľa § 385 ods. 1 CSP, na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

22. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

23. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

24. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

25. Podľa § 389 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom,

c) súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom, alebo

d) nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

26. Odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného v súlade s ust. § 378 a nasl. CSP, pričom dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

27. Odvolací súd v prvom rade uvádza, že sa cíti byť rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný a zároveň sa cíti byť viazaný aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie; z tohto dôvodu nenariaďoval na prejednanie odvolania pojednávanie, keďže nebolo potrebné doplniť alebo zopakovať dokazovanie (§ 385 ods. 1 CSP a contrario).

28. Odvolací súd zároveň konštatuje, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, na ktoré poukazuje a pre účely zdôraznenia jeho správnosti a vysporiadanie sa s odvolacou argumentáciou žalovaného, k odvolacím námietkam (viď ods. 10. odôvodnenia tohto rozhodnutia) uvádza nasledovné:

29. V prvom rade odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalovaný vymedzil ako odvolací dôvod nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie na základe ním vykonaných dôkazov [§ 365 ods. 1 písm. f) CSP]. V tomto smere je potrebné prisvedčiť argumentácii žalobkyne v jej vyjadrení k odvolaniu, že hoci žalovaný vymedzil uvedený dôvod odvolania, vo svojom odvolaní neuvádza, dôležitosť respektíve pravdivosť ktorého dôkazu mala byť pri vydaní napadnutého rozsudku vyhodnotená nesprávne a ani netvrdí porušenie pravidiel formálnej logiky zo strany súdu prvej inštancie. Z tohto hľadiska považoval odvolací súd odvolanie žalovaného za nedôvodné. Ak by aj odvolací súd pripustil, že tento odvolací dôvod môže zahŕňať argumentáciu žalovaného o súdom prvej inštancie nesprávne vyhodnotených likvidačných dopadoch uloženej povinnosti na žalovaného, mal za to, že súd prvej inštancie práve naopak, dôsledne zohľadnil pomery žalovaného, keď poukázal na hodnotu jeho majetku a hospodárskych výsledkov vyplývajúcich z účtovnej závierky žalovaného zverejnenej v Registri účtovných závierok vedenom Ministerstvom financií Slovenskej republiky (hodnota majetku za rok 2022: XXX.XXX eur; výnosy z hospodárskej činnosti za rok 2022 spolu: X.XXX.XXX eur). Žalovaný zároveň nepredložil žiaden dôkaz na podporu svojho tvrdenia o likvidačných dopadoch uloženej povinnosti, a preto v tomto smere neuniesol dôkazné bremeno. Preto možno konštatovať, že sporová strana nenesie v konaní iba dôkazné bremeno, ale aj bremeno tvrdenia, a to bez ohľadu na to, či ide o stranu žalobcu alebo stranu žalovanú. Bremeno tvrdenia je explicitne vyjadrené aj v základných princípoch CSP, v Čl. 8, podľa ktorého sú strany sporu povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. Z citovaného ustanovenia Čl. 8 CSP nevyplýva len povinnosť tvrdiť skutočnosti slúžiace na procesný útok alebo procesnú obranu, ale aj ďalšie kritérium, a to časové. Nový procesnoprávny kódex (oproti predchádzajúcemu Občianskemu súdnemu poriadku) kladie väčší dôraz na efektívnosť a rýchlosť súdnych konaní ako jedného z atribútov práva na spravodlivý proces vychádzajúc z Čl. 48 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „Ústava SR“) ako aj z Článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach. Kritérium efektívneho, t. j. rýchleho a zároveň hospodárneho konania však CSP nekladie len na súdne orgány, ale tiež na samotné sporové strany. Toto kritérium je potom konkrétnejšie vyjadrené napr. v ust. § 153 a 154 CSP (sudcovská a zákonná koncentrácia konania).

30. Hoci už z dôvodu podľa predchádzajúceho odseku by sa odvolací súd nemusel ďalej zaoberať odvolaním žalovaného, pre zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku považuje za potrebné konštatovať, že súd prvej inštancie v rámci právneho posúdenia, ktoré zahŕňalo aj určenie výšky nemajetkovej ujmy, nielenže správne vec právne posúdil, ale aj svoj záver náležite odôvodnil. Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybno

aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením je tak aj určenie výšky nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie sa pri určení nemajetkovej ujmy zaoberal všetkými aspektmi tohto nároku (pričom odvolací súd poukazuje najmä na ods. 39., 40., 42. – 51.) vrátane intenzity vzťahu žalobkyne a jej syna, okolností škodovej udalosti, mieru zavinenia žalovaného ako aj kritériom proporcionality. Zároveň na podporu svojho právneho názoru poukázal na viaceré rozhodnutia vyšších súdnych inštitúcií, ktorých závery podporujú záver súdu prvej inštancie a nevybočujú zo súčasnej súdnej praxe v obdobných veciach. Odvolací súd preto nevidel dôvod na zmenu výšky priznanej nemajetkovej ujmy napriek odvolacej argumentácii žalovaného. Nestotožnil sa pritom s jeho názorom, podľa ktorého plní priznaná výška nemajetkovej ujmy neprimeranú sankčnú funkciu nad rámec satisfakčnej funkcie (ako primárnej v tomto druhu nároku) a prevenčnej funkcie. Pokiaľ žalovaný v tejto súvislosti poukazoval na rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 2T/117/2019 – 1192 zo dňa 07.09.2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 4To/1/2023 – 1278 zo dňa 16.03.2023, odvolací súd dáva do pozornosti, že tu bola sankcia uložená v rámci trestného konania fyzickým osobám a nie žalovanému; preto je namieste, aby uložená výška nemajetkovej ujmy plnila vo vzťahu k žalovanému nielen satisfakčnú, ale aj sankčnú funkciu, a to aj s prihliadnutím na okolnosti škodovej udalosti – hrubé zanedbanie povinností pri uskutočňovaní stavby „Separovaný zber komunálneho odpadu v obci Hul“.

31. Záverom odvolací súd konštatuje, že pokiaľ odvolateľ v odvolaní vznesie odvolacie námietky, ktorými napáda či už postup alebo závery (skutkové či právne) súdu prvej inštancie, nepostačuje, aby tieto boli iba v rovine všeobecných formulácií, ale je potrebné, aby boli dostatočne konkretizované a jasne formulované, aby ich odvolací súd mohol podrobiť náležitému odvolaciemu prieskumu. Takéto námietky však v odvolaní žalovaného absentovali. V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti, že do práva na spravodlivý proces nepochybne patrí právo sporovej strany na preskúmateľné a dostatočne odôvodnené súdne rozhodnutie, s náležitosťami vyžadovanými zákonnou úpravou procesného práva (sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Na to, aby odôvodnenie rozhodnutia spĺňalo všetky zákonom požadované náležitosti, nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď na každý argument sťažovateľa. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgias c. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997). V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 220 ods. 2 CSP). V napadnutom rozsudku súd prvej inštancie dostatočne ozrejnil, prečo žalobe vyhovel a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Súd prvej inštancie dospel k jednoznačnému záveru o zodpovednosti žalovaného a dôvodnosti uplatneného nároku a vyjadril sa ku všetkým podstatným a pre posúdenie veci relevantným námietkam; tiež sa vysporiadal s argumentáciou oboch sporových strán, s touto sa zaoberal, zhodnotil ju a dostatočne objasnil dôvody pre svoje rozhodnutie. Odvolací súd tiež dodáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí ani právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva procesnej strany, ak si neosvojí ním navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, IV. ÚS 251/03, II. ÚS 3/97).

32. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

33. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

34. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

35. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

36. Keďže žalobkyňa bola v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešná, odvolací súd jej výrokom II. tohto rozhodnutia priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške trov rozhodne súd prvej inštancie.

37. Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 - 423 CSP).
Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť byť zastúpený advokátom neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.